

Afzender: Lievense Milieu B.V.

Gemeente Moerdijk
De heer J.W.A. van Gennip
Postbus 4, 4760AA
ZEVENBERGEN

Lievense Milieu B.V.

lievense.com

IBAN

NL63 ABNA 0570 2080 09

KvK nummer

30152124

BTW nummer

NL807503368B01

Datum

25 februari 2020

Uw kenmerk

SBA 2019/1610

Contactpersoon

Chantal Buurman

Onderwerp

Aanvulling aanvraag OLO
kenmerk 4736357

Ons kenmerk

SM009733

Telefoon

06 - 23 12 58 05

Documentnummer

002

E-mail

cbuurman@lievense.com

Geachte heer Van Gennip,

Op 15-01-2020 hebben wij uw brief ontvangen met daarin het verzoek om ontbrekende gegevens in onze aanvraag van 25-10-2019 inzake het bouwen van de waterstofcompressor aan de Keteldiep ong. te Moerdijk aan te vullen.

Activiteit Milieu en planologisch strijdig gebruik

1) Ontbrekende gegevens Wabo aanvraag

- a. Algemeen document met beschrijving van de inrichting. Deze memo is opgenomen in bijlage 1.

b. Hoe worden lekkages van waterstof gedetecteerd?

Er komen gas- en branddetectiekoppen rond de H2 equipment en in de gebouwen. Deze zullen de waterstofcompressor stoppen en afsluiten wanneer er detectie van waterstof is.

c. Wordt er een noodplan opgesteld?

Ja. De veiligheidssystemen zoals opgenomen in de QRA zullen de compressor inblokken¹ wanneer een abnormaliteit gedetecteerd wordt. Dat gebeurt automatisch en de alarmen worden naar de controlekamer in Brussel doorgestuurd. De wachtdienst van de fabriek van Bergen-op-Zoom zal ook uitgebreid worden met deze site.

¹ In de (petro)chemie en procestechniek gebruikte term waarmee het aan weerszijden van een druksysteem of installatiedeel afsluiten wordt bedoeld. Daarmee wordt een installatiedeel geïsoleerd

d. Externe veiligheid

- I. G-GS-8-5-1_0_en_I Automatic valves, 19-11-2015 en H2BM invloed Noise hood:
H2BM invloed Noise Hood WA, 30-04-2019: Bijlage 2
- II. De berekeningen moeten met Safeti-NL 8.21 worden uitgevoerd:
Ten tijde van de berekeningen van de QRA zijn de berekeningen uitgevoerd (konden alleen uitgevoerd worden) met Safeti-NL versie 6.54 (incl. patch 3). Safeti-NL 8.21 was/is nog officieel in de regelgeving opgenomen, zie reactie RIVM hieronder. We mogen (konden alleen/ moesten) nog met Safeti-NL 6.54 rekenen.

Wij hebben dat destijds zelfs formeel geïnformeerd bij Safeti-nl, zie ook onderstaand antwoord van Safeti.

Uitstel aanpassing Revi en Revb

Safeti-nl <Safeti-nl@rivm.nl>
Aan

↩ Beantwoorden ↶ Allen beantwoorden → Doorsturen ⋮

U hebt dit bericht doorgestuurd op 7-10-2019 17:20.

ma 7-10-2019 17:18

Geachte Safeti-NL gebruiker,

Het ministerie van IenW heeft besloten de wijziging van Revi en Revb, waarin Safeti-NL versie 8 wordt voorgeschreven, nog niet op 1 oktober 2019 te publiceren. Omdat de ontwerpregeling mogelijk technische voorschriften bevat in de zin van de notificatierichtlijn (Richtlijn (EU) 2015/1535), wordt de ontwerpregeling eerst genotificeerd in Brussel. Dit proces neemt drie à vier maanden in beslag. Dit betekent dat versie 6.54 nog steeds de wettelijk voorgeschreven versie is. In overleg met het bevoegd gezag kan versie 8 gebruikt worden voor effect- en risicoberekeningen.

Wij zullen u informeren als er meer bekend is over de datum van wijziging van Revi en Revb.

Met vriendelijke groet,

Helpdesk Safeti-NL
<http://www.rivm.nl/safeti-nl>

- III. In de QRA moet de onderbouwing worden opgenomen waarom de PR10-5 niet buiten de inrichting is gelegen:

Het software programma Safeti-NL houdt in de berekeningen overigens geen rekening met de rondom de compressor aangebrachte risico mitigerende maatregel in de vorm van een 'noise hood'. Door de 'noise hood' van 12 x 12 x 8 m (LxBxH) zal het effect van warmtestraling naar boven gericht zijn. De warmtestraling naar buiten de faciliteit, zeker het eerste effect, zal door deze constructie duidelijk geringer zijn. Zie ook positief advies OMWB via email (zie Bijlage 3)

Het effect van deze mitigerende bronmaatregel is evenwel niet in het softwareprogramma SAFETI-NL in te voeren, dat model gaat uit van een warmtestraling in een open omgeving. Er behoeft geen update van de QRA notitie van het compressorstation.

- IV. Indien niet met Safeti-NL is gerekend dan de QRA (versie 1.7) aanpassen met de genoemde onderbouwing en de bijbehorende psu-file.

e. Het koelwatersysteem moet worden beschreven i.v.m. voorkomen en verspreiden van legionella, alsook het voorkomen van lekken van glycol:

Het koelwatersysteem is een volledig gesloten systeem dat naast de koelbanken en de waterstofkoeler aan de compressoruitlaat, op 2 skids gemonteerd wordt. Daar deze na montage gegroot worden, fungeert het frame als opvangbak zou er desondanks een lek

voorkomen. Er is een klein watervat voorzien van 3.5m³. Dit vat is nodig om 2 (operationele) redenen:

- Er is een minimumhoogte nodig op de zuig van de koelwaterpompen, om de eenheid op afstand te kunnen starten. Dit zou niet nodig zijn indien de compressor niet gestopt zou worden wanneer deze niet nodig is.
- Het water niveau in de tank moet hoger zijn dan alle andere delen van het koelwater systeem. In geval van lek in het systeem wordt deze onmiddellijk gedetecteerd. Indien niet, zou eerst het hele volume boven het tankniveau lekken voordat het lek gedetecteerd kan worden.

In geval van lek wordt de eenheid gestopt en de controlekamer verwittigd.

f. Wie is bevoegd gezag voor de drie nieuwe aansluitleidingen en wie verleend toestemming/vergunning? Wie ziet toe op het aansluiten aan de leidingenstraat?

Voor het aanleggen, hebben en onderhouden van de drie leidingen in de zuidoosthoek van de Nieuwendijk en het Keteldiep te Moerdijk hebben wij, namens Air Liquide op 18 november 2019 toestemming gevraagd aan de Port of Moerdijk (bijlage 4). Op 07-01-2020 hebben wij deze toestemming gekregen (bijlage 5).

Voor het ontwerp van de leidingen van en naar de Leidingenstraat vanaf de Waterstofcompressor heeft Air Liquide diverse toestemming nodig. Voor de aansluiting op de buisleidingen straat heeft Air Liquide instemming van LSNed (zie bijlage 6).

De leidingen worden aangesloten op bestaande leidingen van Air Liquide, die gelegen zijn in de specifiek voor transportleidingen bestemde (in bestemmingsplannen opgenomen) Leidingenstraat van LSNed, een specifiek voor leidingen bestemde strook grond van 100m breed tussen Rotterdam en Antwerpen.

De grond is in eigendom van De Staat en wordt beheerd door LSNed. Leidingen en ontgravingen mogen alleen plaatsvinden met toestemming van LSNed. Toezicht op het aansluiting van de leidingen, naast de eigen toezicht van Air Liquide, wordt dan ook gevoerd door LSNed, wat betreft de veiligheid en integriteit van de reeds bestaande leidingen in de leidingenstraat. Volgens de wetgeving dient door een Notified Body (een door de overheid geaccrediteerde toets- en keuringsinstantie) toezicht uitgevoerd of dergelijke leidingen conform de Nederlandse regelgeving (in dit geval de NEN 3650-serie) worden ontworpen, getest en aangelegd.

g. Bodem

Wat wordt in de container opgeslagen? Bodem bedreigende materialen?

In de container worden (klein) onderhoudsmateriaal en reserveonderdelen opgeslagen, die nodig zijn om bij kleine mankementen en onderhoud de machine weer snel operationeel te hebben. Het gaat dan om bouten, pakkingen, filterelementen, druk- en temperatuur meetinstrumenten en reserveonderdelen voor de fans.

Water of glycol worden niet opgeslagen. Onderhoud voor deze systemen wordt uitgegeven aan een gespecialiseerd bedrijf (eg. Nalco/Ashland), die met hun materiaal ter plaatse moeten komen. Olie wordt niet opgeslagen omdat bijvul en verversen enkel bij een volledige stop van de compressor mogelijk is, en dus dan van elders aangevoerd wordt. Enkel de olie nodig voor de werking van compressor is in de machine aanwezig. Het is een gesloten systeem met het oliereservoir dat in het carter van de compressor is ingewerkt en dat van daar uit verpompt wordt naar de lagers. Er komt een niveau meting op het carter dat, gesteld dat er toch een lek zou zijn, het smeersysteem stopt en dus ook de compressor (en dit alarmeert naar de controlekamer). Waardoor er geen bijkomend olie wordt gelekt. De gelekte olie wordt gevangen op de betonnen vloer binnen de noise hood. Grote onderdelen voor de compressor worden in een centraal magazijn elders bewaard. Dit omdat deze, dure, onderdelen gemeenschappelijk worden gemaakt voor de machines van verschillende sites van Air Liquide.

2) Ontbrekende gegevens aanmeldnotitie m.e.r.-beoordeling

a. Onderbouwing waarom categorie D 8.1 Besluit-mer van toepassing is.

In het Besluit-mer worden activiteiten genoemd die m.e.r.-plichtig zijn (onderdeel C) en die m.e.r.-beoordelingsplichtig zijn. Het realiseren van een waterstofcompressor en de daarbij horen de leidingen kunnen onder C 8.1 en D 8.1 vallen.

C 8.1	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van gas, olie, chemicaliën of voor het transport van kooldioxide (CO ₂) stromen ten behoeve van geologische opslag, inclusief de desbetreffende pompstations.	<u>In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding met een diameter van meer dan 80 centimeter en een lengte van meer dan 40 kilometer.</u>	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in de artikelen 94, eerste lid, en 95 van het Mijnbouwbesluit dan wel, bij het ontbreken daarvan, het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.
-------	--	--	--	--

D 8.1	De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van gas, olie of CO ₂ -stromen ten behoeve van geologische opslag of de wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van chemicaliën.	In gevallen waarin de activiteit betrekking heeft op een buisleiding die is gelegen of geprojecteerd in een gevoelig gebied als bedoeld onder a, b of d, van punt 1 van onderdeel A van deze bijlage, over een lengte van: 1°. 1 kilometer of meer, in geval van het transport van olie, CO₂-stromen of gas, niet zijnde aardgas, 2°. 5 kilometer of meer, in geval van het transport van aardgas.	De structuurvisie, bedoeld in de artikelen 2.1, 2.2 en 2.3 van de Wet ruimtelijke ordening, en het plan, bedoeld in de artikelen 3.1, eerste lid, of 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van die wet.	Het besluit, bedoeld in de artikelen 94, eerste lid, en 95 van het Mijnbouwbesluit, dan wel, bij het ontbreken daarvan, het plan, bedoeld in artikel 3.6, eerste lid, onderdelen a en b, van de Wet ruimtelijke ordening dan wel bij het ontbreken daarvan, het plan, bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, van die wet.
-------	--	--	---	--

De activiteiten van Air Liquide aan het Keteldiep ong, vallen niet onder de genoemde drempelwaarden voor de m.e.r.-plicht (onderdeel C. 8.1). De nieuwe leidingen zijn 6 inch.

Categorie D 8.1 van onderdeel D van de bijlage noemt de activiteit 'De aanleg, wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van gas (met uitzondering van een buisleiding voor het transport van aardgas), olie of CO₂-stromen ten behoeve van geologische opslag of de wijziging of uitbreiding van een buisleiding voor het transport van chemicaliën'. De aanleg van twee waterstof leidingen en een stikstofleiding valt onder deze categorie. Deze activiteit valt echter niet onder de in de tweede kolom beschreven drempelwaarde. Van ontwikkelingen onder de drempelwaarden moet echter óók worden beoordeeld of een milieueffectrapportage nodig is, omdat belangrijke milieugevolgen niet altijd op voorhand kunnen worden uitgesloten. De beoordeling vindt plaats aan de hand van de criteria in de bijlage bij de Europese m.e.r.-richtlijn (omvang van het project, de locatie van het project en de kenmerken van de effecten van het project).

b. Wat is de diameter van de bestaande en aan te leggen buisleidingen?

De diameters van de leidingen bij het compressorstation zijn:

Leiding	Uitwendige diameter bestaande leiding (waar op wordt aangesloten)	Uitwendige diameter nieuwe leiding (van bestaande leiding naar compressorstation)
TP01: Inkomend Hydrogen Feed (Waterstof)	168,3 mm (ø 6")	168,3 mm (ø 6")
TP02: Uitgaand Hydrogen Feed (Waterstof)	168,3 mm (ø 6")	168,3 mm (ø 6")
TP03: Inkomend Nitrogen (Stikstof)	114,3 mm (ø 4")	60,3 mm (ø 2")

Aanvullend op de door de gemeente Moerdijk gestelde vragen wil ik hierbij opmerken dat wij op eigen initiatief de QRA voor de leidingen van en naar het compressor station hebben aangepast. Voornaamste reden hiervoor was dat de in het ontwerp opgenomen leidingmaterialen niet tijdig voorradig waren bij de leidingleveranciers, waarna de leidingeigenaar ander leidingmateriaal heeft besteld. Dit heeft o.a. het gevolg dat de bij vergunningsaanvraag ingediende QRA voor deze leidingen niet meer zou passen met de uiteindelijke situatie, derhalve hebben wij de QRA voor de aansluitende leidingen aangepast met het correcte leidingmateriaal (andere wanddikte). Daarnaast hebben wij tevens van de 'gelegenheid' gebruik gemaakt om enkele wijzigingen te doen met betrekking tot de gehanteerde ruwheidslengte, en een tweetal clusterfactoren. Ten aanzien van de conclusies met betrekking tot de externe veiligheid hebben deze wijzigingen geen gevolg: zowel aan de eisen van het persoonsgebonden risico als aan de eis met betrekking tot het groepsrisico blijft voldaan worden. De aangepaste QRA plus de bijbehorende digitale PSU files hebben wij hierbij toegevoegd. Zie bijlage 7.

c. Wat is het jaarlijks energie verbruik? Geef eventuele besparingsmaatregelen aan?

Normaal bedrijf 3MW, 4MW peak. 25 GWh/jaar.

De geselecteerde locatie voor de waterstofcompressor is op zich een vorm van energie besparing. Door deze zo dicht mogelijk bij het netwerk te bouwen, vermijden we bijkomende leidingdrukverliezen. Indien de compressor bijvoorbeeld zou zijn geplaatst op de site van de door Air Liquide voorziene ASU, dan waren hadden beide connecties naar het netwerk een kilometer langer, dus 2 km extra die de compressor had moeten compenseren.

De compressor is voorzien met een eHydrocom systeem. Dat systeem stuurt de kleppen van de cilinders aan, om zo de gewenste druk en/of debiet te krijgen aan de uitlaat. De klassieke compressor aansturing is dat het teveel aan debiet van de uitlaat teruggevoerd wordt naar de inlaat, en dus voor niets gecomprimeerd wordt.

Ook is voorzien dat de compressor, indien niet nodig om het netwerk te balanceren, gestopt kan worden. Dit is dan ook de reden waarom het koelwatersysteem voorzien is met glycol. Bij een gewone compressor, die niet voorzien is om tussendoor te stoppen, is glycol niet nodig. Het water kan dan niet bevriezen door de continue aanvoer van warmte vanuit de compressor.

3) Vragen m.b.t. de ruimtelijke onderbouwing (ontvangen per mail op 14-01-2020 via mw. Brouwer)

Archeologie

- Het wettelijk toetsingskader voor het aspect archeologie ontbreekt geheel. Idem voor Cultuurhistorie.

Dit zal worden toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing versie 4.

- Doorgaans wordt in aansluiting op het wettelijk toetsingskader een beschrijving opgenomen van het beleid van de gemeente en daarin opgenomen de verschillende verwachtingszones die gekoppeld zijn aan categorieën met bijbehorende ondergrenzen voor het moeten doen van archeologisch onderzoek (staat nu onder afbeelding/figuur 13). Door vervolgens aan te geven wat de daadwerkelijke omvang en diepgang van de bodemverstorende ingreep (bouw station en verstoring leiding bij elkaar opgeteld) gaat zijn en in welke zone het betreffende plangebied op de beleidskaart van de gemeente ligt, kan eenvoudig worden geconcludeerd of archeologisch onderzoek al dan niet noodzakelijk is (zie hier wel al opgenomen conclusie). In aanvulling daarop kan dan vermeld worden of al archeologisch onderzoek is uitgevoerd in het betreffende perceel, wat de resultaten daarvan zijn en of het bevoegde gezag hiermee akkoord heeft kunnen gaan (middels een selectiebesluit).

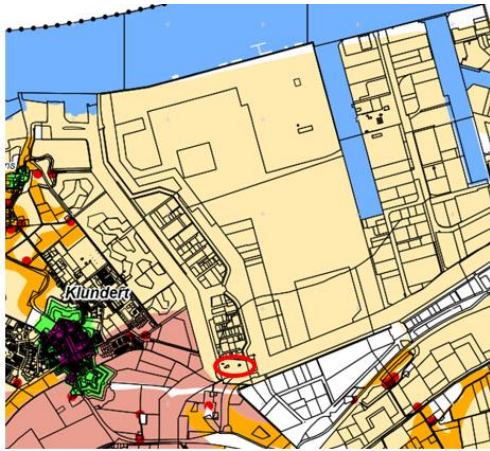
Dit zal worden toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing versie 4.

- De paragraaf over archeologie wordt in deze onderbouwing gestart met enkele conclusies die op basis van eerder uitgevoerd onderzoek kunnen worden gesteld. Er wordt echter niet vermeld wie dit onderzoek heeft uitgevoerd en of op basis daarvan door de gemeente een selectiebesluit is genomen waarin deze conclusies zijn vastgesteld. Een verwijzing naar een vigerend bestemmingplan betekent dan een zoektocht voor de lezer waarbij geen directe duidelijkheid wordt geboden.

Deze vraag sluit aan bij de eerdere vragen, dit zal worden toegevoegd aan de ruimtelijke onderbouwing versie 4.

- In Figuur 13 is het plangebied niet als zodanig begrenst waardoor onduidelijk is waar het plangebied (water compressie station) zich precies bevindt en welke zone verstoord gaat worden met de aanleg van de leidingen. Dit dient voor de navolgbaarheid van de tekst wel opgenomen te worden.

Op onderstaand kaartje is de locatie van het plangebied (rode cirkel) opgenomen. Dit zal worden toegevoegd aan de nieuwe versie van de ruimtelijke onderbouwing.

Ecologie

Dat met het Havenbedrijf overeen is gekomen dat het perceel bouwrijp wordt opgeleverd doet voor de aanvraag niet ter zake en ontslaat initiatiefnemer er niet van dat het onderdeel ecologie op orde moet zijn. Privaatrechtelijke overeenkomsten maken dit niet ongedaan. De conclusies uit de quickscan ontbreken in de ruimtelijke onderbouwing. Daarnaast wordt voorgesteld om vervolgonderzoek uit te voeren. Een vervolgonderzoek ontbreekt bij de ingediende stukken.

In paragraaf 4.6. zijn de -samengevatte- gegevens uit de quickscan opgenomen. In bijlage 11 bij de ruimtelijke onderbouwing was de quickscan opgenomen. Inmiddels is er door de ecooloog van het havenbedrijf aanvullend onderzoek uitgevoerd. Deze bevindingen zijn als bijlage 8 bij deze brief opgenomen.

Opmerkingen over de Quickscan ecologie:

Bij paragraaf 7.2 is het advies om een nadere verkenning uit te voeren als er geen blad meer aan de bomen zit vooral voor de vleermuizen.

Jaarrond beschermde nesten zijn er in de onderzochte periode niet gevonden, maar toen stonden de bomen natuurlijk ook in blad. Daar wordt verder niet op teruggekomen. Dit dient te worden aangepast. Geadviseerd wordt om gelijktijdig met de extra ronde voor vleermuizen ook een finale check te doen op het definitief niet aanwezig zijn van jaarrond beschermde nesten. Op deze kan de conclusie beter onderbouwd worden.

Hier sluit het aanvullend onderzoek van de ecooloog van het havenbedrijf op aan.

Paragraaf 9.1 laat een standaard passage zien over natuur inclusief bouwen en ontwikkelen. Dit treft hier geen doel, aangezien hier de voorbeelden op de aanvraag niet van toepassing zijn.

Voor kennisgeving aangenomen.

4) Omgevingsdialoog

Air Liquide heeft op 9 december 2019 alle omliggende bedrijven, binnen een straal van 500 meter op de hoogte gesteld van haar plannen. Zie bijlage 9a voor de voorbeeldbrief. In bijlage 9b hebben wij het overzicht van aangeschreven bedrijven opgenomen. Op 11 december 2019 hebben wij de gemeente van deze actie op de hoogte gesteld. Naar aanleiding van deze brief zijn er twee reacties door Air Liquide ontvangen. De ontvangen reacties inclusief de antwoorden van Air Liquide zijn opgenomen in de bijlage 9c.

5) Activiteit Bouwen

De bouwkundige elementen en details worden separaat via het OLO geüpload.

Met vriendelijke groet,

Chantal Buurman
Senior Jurist Omgevingsrecht

Bijlagen:

- 1) Memo ontbrekende gegevens Wabo d.d. 30-01-2020.
- 2) H2BM invloed Noise Hood WA, 30-04-2019
- 3) Email
- 4) Ingediende aanvraag aanleggen drie leidingen
- 5) Omgevingsvergunning uitvoeren van werken (aanleg 3 leidingen)
- 6) Akkoord LSNed
- 7) QRA transportleidingen
- 8) Ecologisch werkprotocol ecooloog Havenbedrijf
- 9) Voorbeeld brief Air Liquide (omgevingsdialoog), overzicht aangeschreven bedrijven, ontvangen reacties.